

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Commentaria et disputationes scholastica in Summam D.
Thomae Aquinatis**

Nazarius, Johannes P.

Coloniae, 1621

Controversia Vnica. Ve Veritate & sensu secundæ & tertiæ Conclusionis D.
Thom. An scilicet & quomodo filius Dei vnierit sibi carnem mediante
anima.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82325](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82325)

vnitur humanæ naturæ, quàm quo est in omnibus creaturis. Responso verò formalis consistit in negatione consequentiæ. Cuius negationis rationem affert S. D. quia duplex (inquit) est ordo inter creaturam & Deum: alter secundum dependentiam creaturæ ab ipso tanquàm à principio sui esse, & secundum hunc ordinem necesse est, Deum attingere immediatè quamlibet rem causando & conseruando: ac proinde esse in omnibus rebus immediatè per essentiam, potèntiam & præsentiam: Quia virtus Dei agentis est infinita: alter ordo est secundum reductionem rerum in Deum tanquàm in finem; & secundum hunc ordinem inuenitur medium inter creaturam & Deum, vt patet ex Dionysio. Et ad hunc ordinem pertinet assumptio humanæ naturæ à Verbo Dei, quod est terminus assumptionis; & idè per animam vnitur carni.

In qua responsione duo sunt obseruanda, & explicanda. PRIMVM est ratio illius dicti; videlicet secundum ordinem dependentiæ creaturæ à Deo necesse est Deum attingere quamlibet rem immediatè, &c. Probatur enim hic; quia virtus Dei agentis est infinita. Cuius rationis vim explicat S. D. in 3. cont. gent. cap. 68. radix autem eius habetur in 1. p. q. 8. a. 1. Vbi probatur Deum esse in omnibus rebus immediatè; quia Deus est ipsum esse per essentiam, ex quo sequitur, quod esse creatum est proprius effectus eius: esse autè, vt ait S. Doct. ibi, est illud quod est magis intimum cuiuslibet & quod profundius inest: igitur oportet vt Deus sit in omnibus & intimè: constat autem ipsum esse per essentiam esse infinitum simpliciter: & idè ei tanquàm agenti simpliciter infinito deberi virtutem infinitam simpliciter, qua causet rerum omnium esse, quod est omnibus rebus intimum; idè oportet, vt Deus sit in omnibus immediatè per essentiam, potèntiam & præsentiam; sed hic non est locus plura dicendi. Vide quæ scripsimus in quatuor Contr. ad dictum a. SECVNDO obseruandum est D. Th. hic loqui de medio secundum ordinem executionis ad finem assequendum: non autem secundum ordinem intentionis: est enim sermo de medio quo caro disponitur ac præparatur & creditur idonea, vt assumatur à Verbo. Tale verò mediū est mediū nō intèntionis sed executionis: vt etiā aduertit Vasq. diff. 37. c. 7. Et nō loquitur S. D. de medio quod, sed de medio quo, vt ex dicendis patebit, & hic optimè post Caiet. probat expolitores. Tale verò medium inter creaturam & Deum non inuenitur secundum priorem ordinem, quo creaturæ causantur à Deo: non enim forma disponit & præparat materiam vt creationi sit idonea, sed ipsa materia ex sui natura, & secundum seipsam, & non minus quàm forma immediatè refertur ad Deum, vt primam causam creatam illam & conseruantem; cum sit ens per participationem, sicut & forma. Deinde quod præparatur ad aliquid ex actione agentis recipiendum, oportet vt prius natura saltem sit ens reale extra causas antè actionem illam, & eius effectum: implicat autem materiam esse ens reale extra causas ante actionem Dei creatis, & ante creationis effectum: quia proprius creationis effectus est esse in rerum natura extra causas; ergo non potest materia per formam, vt mediū præparari vt sit apta creationi. Et ex his patet vanam esse obiectionem Suarezij contra responsionem hanc D. Th. & solutionem seu magis excusationem nullius esse momenti.

Circareff. ad secundum Notanda est doctrina Cai. cuius sensum nō videtur Suar. attigisse: non Naz. in D. Tho. 3. partem

A enim comparat Cai. substantiam animæ cum substantia materiæ; quia secundum illum & veritatem materia nullam habet sibi propriam substantiam: sed ait, animam intellectiuam nō deferre secum substantiam illi propriam, vt quod subsistit, nisi in potentia: sed esse propriū substantiæ principium vt quo, & habere occasionaliter hæccitatem à corpore. Suarez autem ait, animam intellectiuam esse subsistens perfectius quàm corpus, quidquid (inquit) dicat Cai. hanc enim comparisonem neq; somniat Cai. Vide etiam ea, quæ scribit Aluar. circa eandem responsionem.

Postremo circa resp. ad tertium D. Th. lege quæ notat Cai. & post eum Suar. in Com. Et Vasq. diff. 37. c. 9. Vbi doctrinam Caiet. declarat: sed Corollarium ab eo deductum impugnat, nimirum carnem ipsam in se terminare assumptiuam actionem & non solum vt animata & humana, licet non attingeret eam, nisi esset animata: sic autem arguit: Si carnem accipiat non pro materia prima secundum se, sed quatenus habet aliud esse substantiale, sequitur eatenus solum vnitam mansisse, quatenus vivebat per animam rationalem: si verò accipiat carnem pro materia prima secundum se, aut prout habet aliquas dispositiones accidentarias non minus falsa est: quia materia prima vniri non potest Verbo peculiari vnione, neque ipsa secundum se à Verbo terminari, quādiu est in humanitate, sed vnica solum vnione & sustentatione totius humanitatis Verbo vniri & sustentari potest; ergo dictum Corollarium falsum est. Deinde caro Christi mortua non idè in triduo mansit vnita; quia retinuerit vnionem propriam, quam prius habuerit, sed alia ratione. Resp. carnem accipi pro materia prima, quatenus ordinem habet ad animam rationalem: Ad rationem aduersus hanc partem dico nullam esse consequentiam: quia aliud est materiam primam vniri Verbo secundum se, & non tantum ea ratione qua est vnita formæ & cum ea constituit humanitatem: & aliud est eam vniri materiæ vnione particulari distincta ab vnione humanitatis cum Verbo: illud enim verum est, hoc autem falsum; quia vna tantum est vnio ad partes secundum se, & ad totum secundum se terminata: & idè verum etiam est carnem Christi in triduo (sumendo carnem pro materia anime) idè mansisse vnita Verbo; quia retinuit vnionem illam Verbi cum humanitate secundum eam rationem, qua terminabatur ad ipsam materiam secundum se.

Vasquezij obiectio.

Solutio.

CONTROVERSIA VNICA.

Ve veritate & sensu secunda & tertia Conclusionis D. Thom. An scilicet & quomodo Filius Dei vnierit sibi carnem mediante anima.

Sententia Doctorum.

DVR. in 3. dist. 2. quæst. 2. negat vllum in assumptione humanitatis fuisse ordinem secundum naturam inter animam & carnem, & ait dicta Sanctorum Patrum esse intelligenda de ordine secundum rationem duobus modis considerandum, scilicet secundum partium dignitatem & secundum fructum assumptionis in eis participatum. Et quia maior est animæ dignitas quàm carnis, & maior fructus in anima quàm in carne; & maior in mente quàm in ceteris animæ potentijs participatur: idè Verbum dicitur carnem assumpsisse mediante

Bb

dian

Vasquezij obiectio diluitur.

dianthe anima & animam mediante mente.

Suar. *disp. 17.* Vbi Scoti, Cai. & aliorum plurimum Scholasticorum sententias haud fideliter refert, vnde cum dictis suam explicat opinionem. *Primum* est ordine intentionis unionem animæ ad corpus esse aliquo modo naturæ priorem unionem eiusdem ad verbum. *Secundum* est: ordine executionis prius naturæ animam esse unitam Verbo, quam corpori. *Tertium* est: ordine intentionis priorem esse unionem carnis ad animam quam ad Verbum. *Quartum* est: ordine executionis carnem esse prius unitam Verbo; quam animæ. *Quintum*, ordine intentionis animam prius naturæ assumptam esse, quam caro. *Sextum*, ordine executionis utramque partem dici posse prius assumptam, quam alia in suo genere causæ simpliciter tamen videri assumptionem corporis præcedere hoc ordine naturæ. *Septimum* est: animam non fuisse medium ad assumendum carnem tanquam vinculum uniens ipsam ad Verbum. *Octauum* est: Animam non fuisse tale medium ad assumendam carnem, ut ad illam solam sit unio immediate terminata, ad corpus verò solum mediatè, quatenus animæ unitum est: sed hoc sensu tam corpus quam anima immediate assumpta sunt. *Nonum* est: unionem Verbi ad animam non fuisse medium ad assumendam carnem tanquam viam ad illam; nec quia ex illa necessariò consecuta sit carnis assumptio. *Decimum*, corpus dici assumi mediante anima; quia corpus non fuit assumptibile, nisi ratione animæ & in ordine ad animam; non quia necesse sit, ut actualis unio ad animam ordine naturæ præcesserit: nec quia ipsa anima ordine executionis prius naturæ assumpta fuerit; sed idè quod caro assumpta sit propter habitudinem ad animam & ratione illius. *Vltimum* est: animam respectu carnis assumendæ fuisse medium ex congruentia absolute loquendo. Si verò sermo sit de Incarnatione ad nostram redemptionem ordinata, potest in ordine ad talem finem esse medium necessarium. Sed hic dicendi modus longè distat à sententia D. Tho. Caietani, Scoti, Medine, Vasquezij & aliorum veterum ac recentiorum Scholasticorum, præsertim verò Thomistarum inferius explicanda; ac pro viribus defendenda. Ad cuius euidentiam.

Resolutio
Propositis
septem distinctioni-
bus explicatur modi,
quibus anima potest
aut non potest esse me-
diū in assum-
ptione.
Prima di-
stinctio.

Præmittenda sunt primò nonnullæ distinctiones & fundamenta, ut ex eis secundum veritatem & mentem D. Th. quæsito respondeamus, & argumenta quibus innititur opposita sententia diluamus. *Prima distinctio* est: Animam fuisse medium in assumptione carnis tripliciter existimari potest: *Primò*, ut fuerit medium ad modum vinculi inter Verbum & carnem, quod antiquiores Theologi vocant medium colligantiæ, ut Ricard. & Bonau. in 3. dist. 2. *Secundò*, ut sit mediū solius extrinsecæ denominationis: ita scilicet ut anima sola secundum se ac propriè dicatur assumi ad unitatem & subsistentiam Verbi personalem: caro autem siue corpus non dicatur assumi secundum se; sed ratione tantum animæ; sicut accidentia Christi dicuntur assumpta & unita Verbo, non immediate & secundum se; sed mediatè tantum & ratione assumptæ humanitatis cui inhaerent. *Tertiò*, ut anima sit medium secundum ordinem naturæ, tanquam causa & ratio assumendi corpus. *Secunda distinctio* est: animam esse medium hoc tertio modo contingit dupliciter: *Vno modo*, ut anima ita sit causa ut corpus assumatur, quod anima prius intelligatur assumi, sicut in generatione hominis prius secundum or-

A dinem naturæ generatur homo quam risibile; adeo ut risibile præsupponat hominem tanquam id quod prius est genitum: *Alio modo*, ut anima sit tantum causa siue ratio assumptionis corporis; quia scilicet est ratio quod corpus sit assumptibile; non tamen ipsa prius assumatur, & secundum priorem quidem mediandi modum diceretur anima medium, non solum ut quo sed etiam ut quod in assumptione passiva; secundum posteriorem verò modum diceretur medium tantum ut quo, sicut mulieris pulchritudo medium est ut quo assumendi eam in uxorem. *Tertia distinctio* est: dupliciter intelligi potest animam esse medium ad assumendum corpus: *Vno modo* secundum ordinem intentionis: quia scilicet ex voluta redemptione nostra, tanquam sine e legit Deus assumptionem animæ rationalis, quæ electione mediante decreuit carnem assumere medium enim secundum ordinem electionis est id, quod inter ea quæ per se ordinantur ad vñ finem, est ipsi fini propinquius: hoc enim est ratio & medium eligendi aliud minus eidem propinquum: sicut ad conferuandam domum eliguntur artifices, & media hac electione decernitur solutio mercedis ut habeantur artifices: *Alio modo* potest intelligi animam esse medium assumendi corporis secundum ordinem executionis; quia scilicet in actuali finis affectione anima rationalis informando corpus reddidit ipsum idoneum ut assumeretur à Verbo. *Quarta distinctio* est: medium assumptionis siue unionis corporis ad Verbum secundum utrumque ordinem duplex potest intelligi: *alterum necessitatis* siue quo scilicet non posset assumptio fieri, ut corporis temperamentum est medium omninò necessarium, ut anima corpori uniat & unita cum eo perseveret: *alterum est congruentiæ*: id scilicet siue quo fieri posset assumptio corporis: sed eo interueniente redditur corpus assumptioni magis idoneum. *Quinta distinctio* ex D. Thom. ad tertium Medium congruentiæ in assumptione & unionem carnis ad Verbum duplex potest intelligi: *alterum* in fieri & in facto esse; quia scilicet per illud caro redditur assumptioni & unioni idonea: & idè est ratio assumendæ carnis & rursus eo remoto tollitur unio: *Alterum* est medium tantum in fieri, quo scilicet caro apta redditur assumptioni & unioni; sed eo remoto non definit unio, sicut mulieris pulchritudo medium est congruentiæ ad copulam coniugalem; sed tamen amota pulchritudine perseverat copula coniugalis.

Sexta distinctio: Anima respectu carnis potest dici medium necessarium dupliciter: *Vno modo* absolute & ex natura rei: *Alio modo* ex suppositione finis quem sibi præstituit persona diuina carnem assumens.

Vltima distinctio est: Anima ut medium siue necessitatis siue congruentiæ ad assumendam carnem, dupliciter potest dici carnem vel corpori comparari: *Vno modo* sumendo carnem propriè prout est caro viuens & humana, aut prout caro vel corpus dicit materiam distinctam contra animam, & contra omne esse ab anima receptum: & hoc modo caro idem est, quod materia prima. Hac, vel simili distinctione vtuntur Physici ad explicandam primam animæ definitionem, quæ dicitur anima esse actus corporis physici organici, &c.

Præterea notanda est ex Caietano differentia inter

Secunda.

in assumpti-
one non esse
medium vt
quod, sed
tantum vt
quo.

inter animam & carnem respectu assumptionis, quod inter actionem creatiuam carnis & actionem assumptiuam eiusdem ad unitatem Verbi personalem mediat actio siue causalitas animatiua carnis, qua scilicet à Deo creatur ac simul infunditur animae corpori, quae ipsi dat esse viuens & rationale formaliter: sic enim efficitur humana caro, quae sola congruentiam habet, vt assumatur à Verbo: at inter actionem animae creatiuam & actionem assumptiuam illius nulla mediat actio; sed hoc ipso, quod est anima rationalis, habet vt congruè possit assumi. Et quia praedictus ordo est ordo naturae secundum veram & realem causalitatem in re: idè rectè dicitur anima esse ratio & medium, quo caro siue corpus assumitur: quod tamen medium scilicet anima non est necesse vt sit, quod prius assumitur, quamuis necesse sit animam assumi prius; vt quo: nam vt hic aduertit Caiet. ex hoc quod anima est ratio, vt caro sit assumptibilis, non sequitur animam assumi prius vt quod, sed tantum vt quo. Et quia forma nullam habet actualiter & realiter causalitatem formalem respectu materiae, nisi per actualem informationem illam actuando, & esse specificum illi conferendo; idè caro nec fuit assumptibilis nec actu fuit assumpta, nisi postquam actuali animae informatione fuit animata, sicut nec anima prius fuit assumpta, quam esset actu forma corporis; quia non prius creatur, & postea infunditur corpori, sed creatur in corpore, nec prius intelligitur in se subsistens, quam corpus informet; cuius oppositum gratis affirmat Suar. Neque cum actu corpus informat, subsistit vt quod, nisi in potentia: sed tantum vt quo, quamquam in hoc differat à formis corruptibilibus, quod est semper independens à materia: propter quam independentiam potest appellari subsistens non solum in potentia sed quodammodo etiam in actu. Sed quia dum est in corpore, non per se separatim existit; cum sit compositi pars: idè propriè & absolute loquendo dici non potest, animam existentem in corpore esse subsistentem vt quod; sicut neque pes aut brachium dicitur absolute subsistens vt quod, quamuis dicatur subsistens id est non inherens vt accidens, vt ait S. D. 1. p. q. 75. a. 2. Hanc verò doctrinam de animae coniunctae subsistentia tradit expressè Caiet. *infra art. 3. relicta priori sententia*, quam tenuerat in 1. p. q. 76. art. 1. circa resp. ad 5. D. Th. & *quest. 90. a. 2. Quamuis absque legitimo fundamento in dicto a. 3. dicat*, animam nostram in corpore glorioso habituram esse subsistentiam vt quod, quam habuit in statu separationis, vt bene notat Ban. 1. p. q. 76. a. 1. *lib. 5. §. sed tunc insurgit gravis difficultas*. Vbi posteriore sequitur sententiam Caietani, & opposita diluit argumenta. Eandem etiam esse rationem de subsistentia animae nostrae in vtroque statu, quo vitatur corpori, scilicet corruptibili & glorioso, probat Suarez *disp. 17. sect. 1. §. ad confirmationem*. Vbi tamen sequitur priorem Caietani sententiam de animae nostrae subsistentia, dum est unita corpori; de qua plura dicemus articulo sequenti.

Conclusiones,
deductae,
probat.

PRIMA CONCL. Anima non fuit medium, quod vocant colligantia, siue ad modum vinculi ad vnendam carnem personae Verbi. Haec conclusio patet ex doctrina D. Tho. *supra quest. 2. a. 10. & infra q. 6. a. 6.* Vbi probat S. D. & expositores inter humanitatem & personam Verbi nullum posse intercedere medium, quo veluti dispositione, aut glutino humanitas vnatur hypostaticè Verbo

A diuino; in hac conueniunt S. Bonau. & Ricardus in 3. *dist. 2. Suar. disp. 17. sect. 4. Vasq. disp. 37. c. 7.* & alij recentiores.

SECUNDA CONCL. Anima non fuit medium assumenda carnis secundum solam extrinsecam denominationem: ita scilicet, vt anima sola secundum se, ac propriè dicatur assumi ad unitatem Verbi personalem: caro autem non dicatur assumi secundum se sed ratione tantum animae. Haec concl. videtur omnino certa secundum fidem dicente scriptura Ioan. 1. *Et Verbum caro factum est.* Et ad Coloss. 2. *In quo habitat omnis plenitudo diuinitatis corporaliter.* Deinde ratione probatur: Quia diuini Verbi personalitas supplet propriam, & naturalem subsistentiam assumptae humanitatis: at naturalis subsistentia humanitatis in quolibet homine terminat immediatè, non solum animam, sed etiam corpus. Et confirmatur; quoniam alias in triduo non fuisset Verbum secundum se & intrinsecè corpori unitum. Quod asserere est error intolerabilis in doctrina fidei.

TERTIA CONCL. Anima non ita fuit medium assumenda carnis, vt prius natura fuerit assumpta, quam caro, tanquam id quod assumitur, vel prius quàm corpori vniretur. Probatur primò: quia anima nostra non prius est subsistens, quam corpori vnatur, & vnita corpori non subsistit in actu vt quod, sed tantum in potentia; ergo anima Christi non prius subsistit subsistentia Verbi, quam corpori vnatur; nec vnita corpori prius vt quod vnatur Verbo, quam corpus. In hac conclusione conueniunt Caiet. Scotus & Vasq. *cap. 7. & 8. ab ea verò dissentit Val. puncto 2. in fine. Suar. sect. 1. & 3.* & magis patebit ex probationibus sequentibus Conclusionis.

QUARTA CONCL. Anima fuit medium vt quo assumenda carnis: atque idè prius natura vt quo fuit assumpta: Prima pars huius conclusionis coincidit cum tertia conclusione S. D. in textu: & probatur eodem argumento: quia scilicet caro non est assumptibilis, nisi per ordinem quem habet ad animam, &c. Secundo probatur; quia vnica tantum fuit assumptio animae & corporis in vha ex vtroque constituta humanitate; & anima per se est assumptibilis sine corpore: corpus autem non est assumptibile, nisi per animam; ergo anima fuit medium, vt quo assumenda carnis. Antecedens quo ad primam partem probatur; quia eadem assumptione assumitur totum & partes eius essentiales, prout in eo sunt ipsum constituentes. Iam autem diximus animam creati in corpore; igitur assumitur, vt pars humanitatis ipsam actu constitutis, & eadem ac multò potiori ratione corpus assumitur, vt actu pars est humanitatis; ergo eadem assumptione vtrumque assumitur scilicet anima & corpus, qua tota humanitas. Secunda verò pars antecedentis patet ex littera D. Th. Altera verò pars conclusionis sequitur ex praecedenti: Si namque anima assumpta est vt causa & ratio assumenda carnis; ergo prius natura id est ordine causalitatis assumpta est vt quo, id est vt ratio assumendi carnem, quam ipsa caro: nulla tamen necessitas est, vt anima prius assumatur vt quod, quam ipsa caro: quoniam vt hic subtiliter aduertit Caiet. licet anima & caro fuerint assumptae à Verbo vt quod partiales; quia verò terminata est assumptio ad has duas partes secundum se; non tamè est ordo naturae inter eas; quatenus sunt quae assumuntur; quia anima non prius intelligitur assumpta, quam animet carnem: non animat autem carnem, nisi per actionem creatiuam, qua creatur in corpore;

Bb 2 nec

nec caro prius assumitur, quā sit humana, quod non ei conuenit, nisi per actuale animæ informationem, per quam recipit esse specificum humanæ carnis; igitur inter has partes, quatenus sunt quæ assumuntur, nullus est aut esse potest ordo humanæ naturæ.

QUINTA CONCL. *Anima respectu corporis assumendi est medium tam secundum ordinem intentionis, quā secundum ordinem executionis.* Hæc conclusio, quo ad primam partem satis aperte colligitur ex D. Th. in hac quest. art. 5. in corpore: Vbi loquens de ordine secundum intentionem agentis inter totam naturam humanam, & eius partes in assumptione sic loquitur: *Manifestum autem est, quod secundum intentionem facientis prius est completum, quā incompletum, & per consequens totum, quā partes: & ideo dicendum est, quod Verbum Dei assumpsit partes humanæ naturæ mediante toto: sicut enim assumpsit corpus propter ordinem, quem habet ad animam rationalem, ita assumpsit corpus, & animam propter ordinem, quem habent ad humanam naturam.* Quibus verbis planè significat, animam rationalem esse medium assumenda carnis secundum ordinem intentionis; quemadmodum totum eodem ordine medium est in assumptione respectu partium. Et confirmatur, quia illud est prius secundum ordinem intentionis, quod est fini propinquius: talis autem est anima, quæ propinquior est Deo, cum in ea sit imago Dei, & sit capax gratiæ & gloriæ &c. Secunda verò pars patet ex præcedenti conclusione & eius probationibus. Et probatur: quia anima secundum ordinem executionis disponit carnem & habilem reddit, ut possit assumi: ipsa verò est assumptibilis, tam secundum se quā ut dispositio carnis ad assumptionem; ergo prius natura secundum ordinem executionis assumpta fuit, ut quo, siue ut ratio assumendi carnem: Antecedens patet; quia dispositio prior est natura secundum ordinem executionis forma seu termino ad quem disponit. Nec absurdum est, idem sub diuersa ratione esse prius altero natura secundum utrumque ordinem: sicut in propolito, anima rationalis ut fini propinquior, prior est in assumptione quā caro secundum ordinem intentionis, & eadem quatenus actum habet disponendi carnem, ut sit habilis assumptioni, prior est secundum ordinem executionis.

SEXTA CONCL. *Anima rationalis respectu assumenda carnis, ut est caro viuens & humana, fuit medium ex natura rei & absolute necessarium.* Probatur; quia impossibile est esse carnem humanā absque anima rationali.

SEPTIMA CONCL. *Anima rationalis respectu materie primæ assumenda non fuit medium simpliciter necessarium, sed tantum congruum: quamuis ex suppositione finis à Deo voluti fuerit necessarium.* Prima pars probatur; quia poterat Deus materiam illam sub alia quacumque forma substantiali sibi personaliter vnire. Secunda verò pars probatur; quoniam intentio Dei erat redimere genus humanum medio hominis merito ac satisfactione perfecta in carne. Cum itaque non possit esse humana caro absque anima rationali, necessarium fuit, ut ita genus humanum à Deo redimeretur, animam rationalem vniri materiæ, ut ea constitueretur humana caro, quæ Dei Filio personaliter vniretur, ut in ea patiendo pro peccatis humani generis Deo perfecte satisfaceret, & remissionem nobis & gloriam condignè mereretur.

OCTAVA CONCL. *Anima rationalis respectu*

carnis humana viuens ut sic, à Verbo assumpta, fuit medium necessarium non solum in fieri, sed etiam in facto esse. Probatur; quoniam implicat esse carnem humanam viuentem sine anima rationali; ergo.

NONA CONCL. *Ex suppositione finis ac intentionis à Deo modi redemptionis humani generis, anima rationalis fuit medium necessarium vnionis materie carnis, non solum in fieri, sed etiam in facto esse, quo ad totum tempus redemptionis, non autem in triduo mortis.* Prima pars patet ex dictis. Secunda verò pars probatur; quia tunc Verbum erat carni personaliter vnitum, quæ tamen non erat animata.

VLTIMA CONCL. *Simpliciter loquendo anima rationalis respectu materie carnis vnita non est medium in facto esse, nec secundum congruentiam, nec secundum necessitatem atem ex suppositione iam dicta; sed tantum inferi.* Hæc est D. Th. hic ad 3. & eam explicat Caiet. & patet ex dictis; quoniam in triduo Verbum erat vnitum carni personaliter: cū tamen non esset animata. Ex quo bene deducit Caiet. carnem ipsam secundum se terminasse assumptionem, & non solum quatenus animata aut humana, &c.

CONTRA tertiam concl. argum. *Suar. sect. 1. disp. 17. Primo;* quia si anima prius esset vnita corpori, prius esset composita tota humanitas, quā anima assumpta; ergo in subsequenti signo naturæ prius assumpta esset tota humanitas, quā anima. Probatur consequ. quia postquam intelligitur existens tota humanitas, nihil intelligitur prius assumi quā illa. *Resp. Solus.* *primò nullam esse consequ.* quia prius natura intelliguntur partes vnite, quā ex eis resultat tota natura. Ad probationem consequentia dico, falsum supponi, scilicet totam humanitatem non esse posteriorem ordine naturæ partibus vnitis.

Secundo dico, antecedens verum esse de priori secundum ordinem intentionis; non autem secundum ordinem executionis, ut magis patebit *infra art. 5.* Vbi agitur de ordine inter totum & partes in assumptione.

Secundo arguit: Anima Christi prius natura fuit subsistens, quā vniretur corpori; ergo prius fuit assumpta ut quod assumitur. Antecedens probatur; quia anima Christi fuit eiusdem naturæ cum nostris quæ fiunt per creationem, & per se producuntur, & non tantum comproducentur cum tota natura; quia hoc est proprium materialis forme; ergo sunt subsistentes; quia creari proprium est subsistentium, ut ait S. D. 1. p. q. 45. a. 4. Consequ. verò probatur; quia alioquin anima Christi, antequam vniretur corpori, habuisset propriam subsistentiam; quia non fuisset impedita per subsistentiam Verbi, si tunc anima non fuisset assumpta. *Resp. falsum esse antec.* loquendo de subsistente ut quod in actu: Ad probationem dico, formas illas propriè comproduci cum tota natura, quæ per idem agens creatum proximum producuntur, à quo totum ipsum producit; tales autem formæ educuntur ex potentia materie. Constat autem animam rationalem, neque à proximo illo agente produci, à quo generatur homo, neque educi de potentia materie, sed à Deo immediatè creari; non quidem omnino per se, id est separatim à corpore; sed in ipso corpore. Vnde illa propositio *creari proprium est subsistentium* intelligenda est indifferenter de subsistentibus in actu per se separatim, ut omnes substantiæ complete; & de subsistentibus per solam independētiā à materie; quamuis non actū subsistant ut quod,

quod, sed in potentia tantum, quales sunt animae rationales.

Obijc. 3. Tercio arguitur sect. 3. Materia simpliciter supponitur ordine naturae creationi animae & est fundamentum totius generationis: supponitur autem subsistens, & in eo instanti non potuit subsistere, nisi subsistentia Verbi; ergo supponitur etiam assumpta ad sic subsistendum. Et confirmatur;

Conf. 1. quia in quacumque generatione humana supponitur materia existens & subsistens; ergo.

Conf. 2. Denique confirmatur; quia optime quadrat, ut ordo executionis sit contrarius ordini intentionis; quia licet perfectiora sint magis intentata: tamen executio à minus perfectis, ut à fundamentis inchoari solet, & ad hoc explicandum (inquit) conferre potest exemplum de aedificante domo; in qua fundamentum alijs partibus supponitur; & ideo cum successiue fit domus, prius tempore iacitur fundamentum; ac proinde etiam si quis haberet vim aedificandi domum in instanti, intelligeretur tamen ordine naturae prius esse iacitum fundamentum; ergo similiter in hac assumptione intelligimus prius naturae esse assumptum id, quod est tanquam fundamentum ceterorum.

Solut. Resp. falsum esse supponi ordine naturae materiam subsistentem & existentem: non enim subsistit neque existit materia nisi per formam constitutem totum, cui primò conuenit subsistere & existere: & ideo anima rationalis prius natura subsistit & existit ut quo, quam materialiter per eam informata. Vnde ad primam confirm. negatur antecedens. Ad secundam confirmationem dico, principium illud: ordo executionis est contrarius ordini intentionis verum esse tantum in ijs ordinatis, quae mutua habent dependentiam: si verò aliqua duo ita se habeant, ut vnum omnino secundum actionem illam, in qua duplex ille ordo consideratur, ab altero dependeat: alterum autem nullo modo secundum actionem illam sit ab eo dependens, tunc idem in utroque ordine poterit esse prius altero. Exempli causa: prius secundum ordinem intentionis est infusio gratiae, quam motus liberi arbitrii in detestationem peccati & in Deum; quoniam hic motus est dispositio proxima ad gratiam à Deo obtinendam; & tamen prius etiam ordine executionis est infusio gratiae, quam dictus motus liberi arbitrii; quoniam hic motus fit virtute gratiae tunc à Deo infusa, ut i. p. q. 62. a. 3. declarauimus ex D. Th. & Cal. i. 2. q. 113. a. 8. sic in proposito in assumptione passiuè sumpta inuenitur causalitas animae rationalis respectu carnis, tam secundum genus causae finalis, quam secundum genus causae formalis: habet enim anima rationalis in assumptione rationem finis respectu carnis; quia anima nobilior est & finis proximior est, qui est persona assumens & gratia redemptionis. Et rursus habet rationem causae formalis disponentis & habilem reddentis carnem, ut apta sit assumptioni: at verò carni respectu animae rationalis nulla videtur in assumptione causalitas conuenire: non enim caro finis est animae assumendae, ita ut anima assumatur propter carnem à peccato redimendam, & Verbo Dei personaliter viuendam; neque dispositiua est ad animam assumendam; quia anima rationalis secundum se est assumptibilis, etiam si non esset vnita materiae. Vtraque verò pars, scilicet anima & caro, respectu totius, id est humanae naturae ex eis compositae causalitatem habet, quasi materialem seu dispositiuam; quia humanitas necesse nec assumi potest, nisi prius ex partibus suis vnitis, quae sunt anima & corpus fuerit constituta: & ideo secundum

ordinem executionis prius assumi potuerunt partes, ut Caiet. ait *infra art. 5.* signum afferens ex morte Christi, in qua assumptio quasi cepit resolui quia humanitas desijt esse, & consequenter desijt ab assumptione: anima verò & corpus prius habitam assumptionem retinuerunt; cum igitur vltimum in resolutione sit primum in compositione, manifestum est assumptionem secundum ordinem executionis à partibus inchoasse. Ad exemplum igitur domus in instanti fabricatae, dico illud procedere, quo ad partes toti comparatas; quoniam, ut modo diximus, respectu eius semper habent causalitatem; non autem vna pars respectu alterius habet causalitatem secundum actionem ad ipsas partes, & ad tot ordinatam, sicut in proposito caro nullam habet causalitatem respectu animae rationalis secundum assumptionem, ut ostendimus.

CONTRA quartam concl. sunt argum. pro sententia Dur. quae referunt, & soluunt Caiet. & Med. super hoc a. Val. puncto 2. & Vasq. in allegat. disp. 37. c. 10.

CONTRA quintam concl. argum. Vasq. cap. obi. contr. 5. & num. 52. Quia quamuis in intentione prius sit

medium propinquius fini quam remotum; & ita in hoc ordine prius esset anima quam caro, tamen in executione & assumptione non posset anima esse medium assumendi carnem; sicut dici non potest per medium propinquius fini medium remotum applicari; ergo. Antecedens manifestatur: Quia licet (exempli gratia) in consultatione Medici prius sit scissio venae & sanguinis missio ad sanitatem sicut ad finem, quam vocare Chirurgum qui scissurus est venam, tamen in executione dici non potest media scissione venae fuisse vocatum Chirurgum; sed medio Chirurgo accersito fuisse scissam venam: quamuis recte dicatur media electione missionis sanguinis eligi Medicus vocare Chirurgum; ergo similiter in proposito: licet diceretur Deus in consultatione & electione media anima decreuisse assumere carnem; tamen re ipsa non diceretur media anima illam assumptisse, sed potius contra media carnis animam. Et confirmatur; quia anima & caro non sunt diuersa media; sed anima dicitur

fuisse medium per modum formae informantis & reddentis idoneam materiam, ut assumere

Medium fini propinquius habere rationem finis respectu medij minus propinqui: finis autem tunc actu finalizat exercendo suam causalitatem finalem, quando ex eius volitione & intentione, non solum eliguntur media ad finis asslectionem accommodata; sed etiam & multò magis quando actu per media tenditur in finem; atque ideo quod habet & exercet rationem finis respectu alterius in eligendo & operando, dici

potest medium in eligendo & in operando respectu eius, quamuis ex usu loquentium magis proprie dici videatur medium quo ad electionem, quam quo ad actualem operationem; quoniam in electione medij propter finem aut propter aliud medium fini proximius apparet manifestè causalitas finalis, quam etiam exprimit loquendi modus, cum dicitur media electione sectionis venae eligitur vocatio Chirurgi: in actuali verò operatione tendente ad finis asslectionem; licet id quod habet rationem finis actu finalizet exercendo suam causalitatem finalem; non tamen ex modo loquendi significatur expressè & principaliter actus ille finalizandi, sed actio efficientis aut causalitas disponentis ad finis asslectionem: & ideo non ita receptum est ex usu loquentium, ut dicamus media

fectione venæ fuisse vocatum aut vocari Chirur-
gum, sed vt dicamus medio Chirurgo vocato
fuisse scissam venam: in assumptione verò hu-
manitatis ex vfu Theologorum receptum est vt
congruè dicamus, carnem assumptam fuisse me-
diante anima prius in assumptione intenta, &
partes mediante toto prius intento; quia cum
hæc assumptio sit vnica actio, & non nisi in in-
stanti congruè fiat, atque ideò non possint ibi
distingui plures actiones, quarum vna sit pro-
pter aliam, tota ratio ordinis & causalitatis, at-
tenditur penes ea quæ assumuntur, in quibus quo
ad assumptionem adinuicem comparatis magis
elucet causalitas finalis quam effectiua, quæ nulla
est aut dispositiua, quam solùm habent partes
respectu totius: & ideò magis congruè dicitur,
carnem assumptam fuisse mediante anima, &
partes mediante toto, quàm è conuerso. Præ-
terea dici posset, animam vtramque habere causali-
tatem, & rationem medijs respectu carnis: ipsi
verò carni respectu animæ neutrum horum con-
uenire, vt antè diximus: & ideò secundum vtrā-
que causalitatem, & secundum vtrumque ordi-
nem scilicet intentionis & executionis rectè dici
carnem assumptam fuisse à Filio Dei immedian-
te anima.

ARTICVLVS II.

*Vtrum Dei filius assumpserit animam mediante
spiritu, siue mente.*

*Locus supra
a. 1. citatis.*

AD secundum sic proceditur. Videtur, quòd Filius
Dei non assumpserit animam mediante spiritu.
Idem enim non cadit medium inter seipsum, & aliquid
aliud. Sed spiritus, siue mens non est aliud in essentia
ab ipsa anima: vt in prima parte habitum est. Ergo
Filius Dei non assumpserit animam mediante spiritu, siue
mente.

1. 4. art. 1.

Præterea, Illud, quo mediante facta est assumptio,
videtur esse magis assumptibile. Sed spiritus, siue mens
non est magis assumptibilis, quàm anima: quòd patet
ex hoc, quòd spiritus Angelici non sunt assumptibiles: vt
supra dictum est. Ergo videtur, quòd Filius Dei non as-
sumpserit animam mediante spiritu.

Præterea, Posterius assumitur à primo mediāte pri-
ori. Sed anima nominat ipsam essentia, quæ est prior
naturaliter, quàm ipsa potentia eius: quæ est mens. Er-
go videtur, quòd Filius Dei non assumpserit animā me-
diante spiritu, siue mente.

Sed contra est, quòd Ang. dicit in libro de Agone
Christiano Cap. 18. 19. & 20. & 21. tom. 3. Inuisibilis,
& incommutabilis veritas, per spiritum animam, &
per animam corpus accepit.

Art. præc.

Respondeo dicendum, quòd, sicut dictum est, Filius
Dei dicitur assumpsisse carnem anima mediante tum
propter ordinem dignitatis, tum etiam propter congrui-
tatem assumptionis. Vtrumque autem horum inueni-
tur, si comparamus intellectum, qui spiritus dicitur, ad
ceteras anima partes: non enim anima est assumptibi-
lis secundum congruitatem, nisi per hoc, quòd est capax
Dei ad imaginem eius existens: quòd est secundum men-
tē, quæ spiritus dicitur: secundum illud Ephes. 4. Renouamini spiritu mentis vestræ. Similiter etiam intelle-
ctus inter ceteras partes animæ, est superior, & dignior,
& Deo similior. Et ideo, vt Damasc. dicit in 3. lib.
vniū est carni per medium intellectum, Verbum Dei,
intellectus enim est, quòd est anima purissimum, sed &
Deus est intellectus.

Cap. 6.

Ad primum ergo dicendum, quòd etsi intellectus
non sit aliud ab anima secundum essentiam: distin-
gitur tamen ab alijs partibus animæ secundum ratio-

A nem potentia. Et secundum hoc competit sibi ratio me-
dy.

Ad secundum dicendum, quòd spiritui angelico non
deest congruitas ad assumptionem propter defectum
dignitatis, sed propter irreparabilitatem casus. Quod D. 151. q.
non potest dici de spiritu humano: vt patet ex his, quæ 64. art. 2.
in prima parte dicta sunt.

Ad tertium dicendum, quòd anima inter quam &
Dei verbum ponitur medium intellectus, non accipitur
pro essentia animæ, quæ est omnibus potentijs commu-
nis: sed pro potentijs inferioribus, quæ sunt omni ani-
mæ communes.

Sensus quesiti.

TERMINOS in titulo positos explicat S. D.
in c. & in responsionibus ad argumenta, & deo-
rum sensu disputabitur in sequenti Contro-
uersia: interim vide Caiet. & Suar. in Com. & D.
Tho. in 3. dist. 2. quæst. 2. art. 1. quæst. 2. Vbi de-
clarat nomen spiritus.

Forma Textus.

CONCL. est: Filius Dei assumpsit animam me-
diante spiritu siue mente. Probatur primo: Quia
Filius Dei assumpsit ceteras animæ partes medi-
ante intellectu siue spiritu, tam secundum ordi-
nem congruitatis, quam secundum ordinem di-
gnitatis; ergo assumpsit animam mediante spiri-
tu, siue mente. Antecedens quo ad primam par-
tem probatur; quia anima non est assumptibilis
secundum congruitatem, nisi per hoc, quòd est
capax Dei ad imaginem eius existens; ergo Fili-
us Dei assumpsit ceteras animæ partes mediante
spiritu siue mente. Antecedens patet: Consequen-
tia verò probatur: Quia anima est ad imaginem
Dei secundum mentem, quæ spiritus dicitur,
iuxta illud Ephes. 4. Renouamini spiritu mentis ve-
stræ: Quo ad secundam verò partem probatur:
Quia intellectus inter ceteras animæ partes est
superior & dignior; ergo: Consequentia verò
principalis entimematis probatur; quia Filius
Dei dicitur assumpsisse carnem anima mediante,
tum propter ordinem dignitatis, tum etiā pro-
pter congruitatem assumptionis; ergo similiter
&c. Secundo probatur conclusio autoritate Da-
masцени, vt patet in textu.

CONTROVERSIA VNICA.

*Quo sensu verum sit Filium Dei assumpsisse animam
mediante spiritu siue mente?*

QUATVOR sunt expositorum de proposita
dubitatione sententiæ. Prima est Suarezij
in Commentariis: vbi exponens sensum quesiti a-
it se existimare, quæstionem hic propriè moue-
ri de ipsa substantia animæ rationalis, quæ vt cō-
fert gradum sentiendi vocatur anima, vt autem
confert gradum rationalem vocatur mens seu
spiritus, in quo etiam sensu exponit conclusio-
nem quesito respondentem.

Secunda sententia est Val. puncto 3. dicentis hic
nomine animæ D. Th. intelligere potentias in-
feriores: nomine autem spiritus intellectum &
voluntatem: quam sententiam sequitur Porrecta
& Aluar. super hoc 4. tribuens eandem expositio-
nem Caiet.

Tertia sententia est Vasq. disp. 38. c. 2. qui ait SS.
Patres, cum dicunt Deum assumpsisse ani-
mam medio spiritu siue mente, nomine ani-
mæ intellexisse substantiam animæ secundum
omnes